

<http://geenit.fi/KitujuureksillaTuplahavikki.pdf>

Kitukasvuisilla (luomu)bataateilla kuorihävikki on kaksinkertainen

Luomubataatit voivat usein olla eri syistä kitukasvuisia (syinä saattavat olla esimerkiksi ravinnepuutokset tai huono rikkakasvien, tuholaisien ja kasvitautien torjunta). Tämän takia kilosta luomubataatteja joutuu merkittävästi suurempi osa jäteastiaan kuorina kuin tavallisista bataateista.

Tavallinen bataatti (700 g) ja kitukasvuisia luomubataatteja (100 g).
Kuva: J.Tammisola 2013.

Tavallisen bataatin kuorintakoe

Kokeessa 22.1.2014 kuorittiin puolikas tavallista bataattia, puolikkaan bruttopaino 342 g. Kuoria tuli 39 g ja ruoan valmistukseen voidaan hyödyntää loput, siis 303 g. Suhteellinen kuorihävikki eli hävikin osuus kaupan bataattien kokonaispainosta (HO) oli siis tässä tapauksessa $HO = 39/342 = 11,4 \%$.

Tavallisillakin bataateilla kuorihävikki on siis yllättävän suuri. Tosin suhteellinen hävikki vähenee sen myötä kuin bataattien koko kasvaa. Normaalit bataatit ovat usein kyseistä testiyksilöä (684 g) suurempia, monet 700–900 g painoisia, eivätkä yli kilon painoisetkaan ole harvinaisia.

Tavallisesta bataatista joutui kuorina hukkaan 11,4 %.
Kuva: J.Tammisola 2013.

Kitukasvuisten luomubataattien kuorintakoe

Kokeessa 28.1.2014 kuorittiin kaksi kuvan kitukasvuista luomubataattia, yhteinen bruttopaino 218 g. Kuoria tuli 51 g ja ruoan valmistukseen voidaan hyödyntää loput, siis 167 g. Suhteellinen kuorihävikki eli hävikin osuus kaupan luomubataattien kokonaispainosta oli siis tässä tapauksessa $HO = 51/218 = 23,4 \%$ eli kaksinkertainen tavallisiin bataatteihin verrattuna.

- Peräti neljäsosa pussillisesta luomubataatteja meni siis suoraan jätesankoon.

Huom! Hävikin osuus oli käytännössä suurempi kuin pelkän lyhyden (pienemmän pituusmitan) perusteella olisi odotettu. Syynä oli se, että kitukasvuiset luomubataatit olivat myös paljon laihempia kuin tavalliset bataatit, eli malliltaan "luiruja", ikään kuin porkkanoita.

Kitukasvuisista (luomu)bataateista joutui kuorina hukkaan tuplasti enemmän eli 23,4 %. Kuva: J.Tammisola 2013.

Vaikutus todelliseen kilohintaan

Kuinka paljon ravintoa kuluttaja siis sai rahallaan? Luomubataattien kilohinta kaupassa oli tällä kertaa (K-Citymarket vuodenvaihteessa 2013-14) vain kaksinkertainen tavallisiin bataatteihin verrattuna (luomu 4 euroa/kg, tavalliset 2 euroa/kg). Vastaava vertailu toisessa liikkeessä (Stockmann Herkku 4.3.2009) osoitti luomubataattien hinnan olevan kuusinkertainen liikkeen tavallisiin bataatteihin verrattuna.

Kaupan kilohinta kuitenkin kaunistelee asiaa luomubataattien eduksi. Oikeampaa olisi käyttää laskennassa nettopainoa eli kuluttajan ostoksestaan saamaa ravintomäärää, kun kuorihävikki on poistettu.

Kuorintakokeen esimerkissä kuluttaja sai maksaa 167 (netto)grammasta luomubataattia 0,218•4 euroa eli 0,872 euroa, joten luomubataattien todelliseksi kilohinnaksi tuli $0,872/0,167 = 5,22$ euroa/kg.

Vastaavasti 303 (netto)grammasta tavallista bataattia kuluttaja maksoi $0,342 \cdot 2$ euroa eli 0,684 euroa, joten tavallisten bataattien todelliseksi kilohinnaksi tuli $0,684/303 = 2,26$ euroa/kg.

Todellisuudessa siis luomubataattien hinta ei siis ollut vain kaksinkertainen vaan merkittävästi suurempi eli 2,3-kertainen. 7.2.2014 Jussi Tammisola